

Vzdělávací oblast:	ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ
Školské zařízení:	Školní družina
Období – ročník:	1. – 5. ročník

Obsah

1.1	POSILÁNÍ ŠKOLNÍ DRUŽINY	1
1.2	PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ, PRŮBĚHU A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	2
1.3	OBEČNÁ USTANOVENÍ.....	3
1.4	OSNOVA ŠVP	3
1.5	VÝCHOVNÉ PROGRAMY ŠD.....	4
1.6	FORMY ČINNOSTI ŠD.....	5
1.7	KOMPETENCE	6
1.8	PODMÍNKY PRO ČINNOST ŠD.....	6
1.9	PERSONÁLNÍ, MATERIÁLNÍ A EKONOMICKÉ PODMÍNKY	7
1.10	TEMATICKÉ BLOKY	7

1.1 Poslání školní družiny

ŠD tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. ŠD není pokračováním školního vyučování, má svá specifika, která ji odlišují od školního vyučování. Hlavním posláním ŠD je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku žáků, částečně také dohledu nad žáky. S ohledem na skutečnost, že žáci navštěvují ŠD několik let za sebou a jsou čtyři oddělení, náplň ŠD se bude řídit **Ročním plánem ŠD**, upřesněným na osvědčené plány týdenní tak, aby byly průběžně zajištěny všechny aspekty výchovy. Žáci s přiznanými podpůrnými opatřeními jsou začleněni do běžných organizačních jednotek a aktivit.

Žákům jsou k dispozici dvě oddělení ranní družiny od 6:00 do začátku vyučování.

ŠD při ZŠ v Dolním Podluží zajišťuje umístění žáků:

- a) ze spádové oblasti Dolní Podluží, Horní Podluží, Jiretín pod Jedlovou, ale i dětí ze vzdálenějších míst okresu
- b) ve čtyřech odděleních z přípravné třídy a 1. až 5. ročníku.

Naše škola vychází vstříc požadavkům rodičů, aby bylo v místě i co nejvíce zájmových kroužků pro žáky. S tím ale vyvstal problém, jak zajistit bezpečnost dětí, které na kroužek čekají nebo po jeho skončení nemají autobusový spoj domů. Žáci mají možnost v tento čas využívat školní družinu. Většina dětí, které jsou ve školní družině pravidelně, navštěvuje více kroužků během celého týdne.

V souvislosti s tím je dětem nabízena činnost v blocích s větší časovou dotací, aby se jí mohly účastnit i děti, které navštěvují více kroužků během týdne nebo přijdou do ŠD na krátkou dobu. Tak se v jednom dni prolínají různé relaxační a zájmové činnosti, nabízenou činnost lze i opakovat. Respektuje se při tom i věkové rozpětí žáků přípravné třídy a 1. až 5. třídy ve čtyřech odděleních.

Tím má činnost ŠD některá specifika co do rozsahu, tak obsahu.

1.2 Podmínky přijímání uchazečů, průběhu a ukončování vzdělávání

Podmínky k přijetí

Činnost ŠD je určena přednostně pro žáky prvního stupně základní školy. O přijetí rozhoduje ředitel školy. Právo docházet do ŠD mají všechny děti bez rozdílu rasy, náboženství, původu a postavení. Každý účastník a jeho právní zástupce musí být seznámen, s řádem školní družiny, je povinen jeho ustanovení dodržovat. Podmínkou k přijetí je úhrada stanovené úplaty.

Přihláška k zájmovému vzdělávání

Přihlášku k pravidelné docházce do ŠD obdrží rodiče na začátku školního roku nebo v průběhu roku, když o ni požádají. Řádně vyplněnou ji odevzdají vedoucí vychovatelce. Přihláška se podává vždy na jeden školní rok. K přihlášce rodiče předloží potvrzení o zaměstnání obou rodičů. O přijetí do ŠD rozhoduje ředitelka školy.

Podmínky předčasného ukončení zájmového vzdělávání

Odhlásit žáka z účasti ve školní družině lze pouze na základě písemné žádosti zákonného zástupce adresované ředitelce školy. Ředitelka školy stvrzuje odhlášku žáka vzetím na vědomí. Doklad o případném ukončení zájmového vzdělávání není vydáván.

Vyloučení žáka ze zájmového vzdělávání:

Vyloučení žáka musí být zákonným zástupcům oznámeno písemně ředitelkou školy. Žák může být ze zájmového vzdělávání vyloučen:

- v případě soustavného porušování kázně, svévolné absence nebo z jiných závažných důvodů
- z důvodu opakovaného včasného nezaplacení úplaty za zájmové vzdělávání

1.3 Obecná ustanovení

Na základě ustanovení vyhlášky č. 87/1992 Sb. O školních družinách a školních klubech, v platném znění vydávám tento ŠVP ŠD, který je součástí organizačního řádu školy. Školní družina se ve své činnosti řídí zejména prováděcím předpisem ke školskému zákonu – vyhláškou č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, §5, odstavec 5 a 6.

V matrice ZŠ jsou podchyceni žáci přijatí do ŠD. V ŠD se vede tato dokumentace:

- a) zápisní lístek žáka pro všechny žáky, kteří navštěvují ŠD
- b) přehled výchovně vzdělávací práce se seznamem žáků, kteří jsou přijati do ŠD
- c) docházkový sešit s žáky, kteří se příležitostně účastní činnosti ŠD
- d) podpisu rodičů s tím, že se seznámili s řádem ŠD (součást zápisního lístku).

1.4 Osnova ŠVP ŠD

Cíle vzdělávání ŠD

V rámci ŠD usilujeme o toto:

- připravit děti pro život ve stávající společnosti
- prostřednictvím volnočasových aktivit dítě vybavit žádoucími vědomostmi, dovednostmi a postoji a vést jej k tvořivému a logickému myšlení
- vytvoření zdravé osobnosti dítěte, odolné vůči negativním vlivům, osobnosti, která bude znát svou cenu, najde své místo ve zdravé sociální skupině
- ovlivňovat žádoucím směrem volný čas dítěte s ohledem na dobrovolnost, zajímavost, pestrost, citlivost a zájmovost
- prostřednictvím činností a navazování situací zprostředkovat dětem bezprostřední smyslové a citové zážitky i zkušenosti z vlastní aktivity
- podporovat u dětí smysl pro práci v týmu s ohledem na možnosti a schopnosti jednotlivců
- postupně upevňovat u dětí ohleduplné a tolerantní chování k ostatním spolužákům a respektováním jednotlivých odlišností
- upevňování základních pravidel slušného chování, dodržování základních hygienických návyků a posilovat vlastní zodpovědnost při péči o své zdraví

1.5 Výchovné programy ŠD

Výchova ke zdravému životnímu stylu

- výchova k odpovědnosti za své zdraví, za svou osobu, ke správným stravovacím návykům, pitný režim
- dodržování osobní hygieny
- posilování tělesné zdatnosti
- rozvíjení citové stránky osobnosti, citové vazby

Posilování komunikačních dovedností

- schopnost vyjádřit se
- rozvíjení slovní zásoby
- kultivace slovního a mimoslovního projevu
- schopnost naslouchat
- uplatnění v kolektivu

Odpovědnost za své chování

- řešení různých situací
- důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality
- pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností a postojů
- posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování

Ovládání negativních citových reakcí

- vypořádat se se stresem
- řešit životní situace
- vyrovnání se s nedostatky a neúspěchy

Poznání sebe samého a uplatnění ve skupině

- kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí
- posilování pozitivního myšlení
- objektivní hodnocení činnosti každého žáka
- vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny
- temperament, postoje a hodnoty

Formování životních postojů

- vytváření společensky žádoucích hodnot
- úcta, porozumění, tolerance
- schopnost a ochota pomoci skupině
- vytváření vlastního sebevědomí
- posilovat schopnosti, nepodléhat negativním vlivům
- prevence sociálně patologických jevů – drogy, alkohol, kouření, delikvence, virtuální drogy, šikanování, vandalismus, násilné chování, rasismus
- podobnost a odlišnost lidí
- rozdíly v prožívání, myšlení a jednání

1.6 Formy činnosti ŠD

Jsou to zejména činnosti pravidelné, příležitostné akce a nabídka spontánních aktivit. ŠD umožňuje odpočinkové činnosti a přípravu na vyučování. Všechny tyto okruhy náplně ŠD by měly být chápány v co nejširším smyslu slova.

Pravidelná činnost je dána týdenní skladbou zaměstnání a měla by zahrnovat i funkční režimové momenty bez zbytečných prodlev.

Příležitostné akce v ŠD jsou významnější akce, které nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností, jako např. besídky, slavnosti, výlety, projekty. Nabídka spontánních aktivit je průběžná – klidové činnosti po obědě, při pobytu venku. Po organizované části navazují spontánní hry, spontánní činnosti ranních a koncových hodin. Role vychovatelky spočívá nejen v zajištění bezpečnosti, ale také v navození, podněcování, např. motivování některých vlastních aktivit dětí. Řízené a spontánní činnosti na sebe přirozeně navazují. Pro zlepšení zdraví a kondice dětí je využíváno k pohybu okolí školy, místnost pro pohybovou výuku, hřiště.

Odpočinkové činnosti jsou chápány nejen ve smyslu klidových činností, ale i jako aktivní odpočinek (rekreační činnosti), který bude kompenzovat jednostrannou zátěž během školního vyučování.

Příprava na vyučování probíhá formou didaktických her, tematických vycházek a dalších činností, které upevňují či rozšiřují poznatky, které si žáci osvojili ve školním vyučování.

1.7 Kompetence

Kompetence k trávení volného času – žák se učí účelně trávit volný čas, umí si vybrat činnosti dle zájmu a dle svých dispozic a své zájmy dále rozvíjí, umí odmítnout nevhodné nabídky k trávení volného času.

Kompetence k učení - žák si hraje rád: hry námětové, dramatické, konstruktivní, pohybové, didaktické, slovní, smyslové, psychomotorické, hudební, výtvarné, vycházky zaměřené na pohyb, výlety do okolí a práce s netradičním materiálem.

Kompetence k řešení problémů - žák si všímá dění i problémů a pomáhá je řešit (spoluvytváří pravidla soužití, rozpozná problém a učí se ho řešit), učí se hledat v encyklopediích a na internetu, sám nebo s pomocí řeší zadané úkoly, dovede se přizpůsobit změnám, snaží se překonávat překážky. Získané vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje v praktických situacích.

Komunikativní kompetence – žák ovládá řeč, používá vhodně formulované věty, umí vyjádřit svůj názor, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, naslouchá druhým, učí se být tvůrčí a mít představivost (četba, hra, gesta, dramatizace, vystupování na veřejnosti – besídky). Komunikace je kultivovaná.

Sociální a interpersonální kompetence – samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně zodpovídá a nese důsledky, projevuje citlivost a ohleduplnost, rozpozná vhodné a nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se bránit, ve skupině spolupracuje, dokáže se prosadit i podřídit – přijmout kompromis, je schopen respektovat jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.

Činnostní a občanské kompetence – učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, uvědomuje si svá práva i práva druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní a společenské).

1.8 Podmínky pro činnost ŠD

Školní družina je:

- místo pro zájmové využití dětí
- místo pro regeneraci sil po výuce
- místo pro rozvíjení osobnosti
- místo pro radost
- místo pro rozvíjení tvořivosti
- místo pro komunikaci
- inspirující a nestresující prostředí

1.9 Personální, materiální a ekonomické podmínky

Materiální a ekonomické podmínky

Činnosti ŠD jsou organizovány převážně kvalifikovanými vychovateli. Naši vychovatelé se pravidelně účastní akreditovaných vzdělávacích kurzů, webinářů a seminářů. Oddělení školní družiny využívají pro svou činnost vlastní účelově vybavené prostory s možností kreativního uzpůsobení, uspořádané pro potřeby dětí mladšího školního věku (1 oddělení je samostatná místnost a tři oddělení jsou v odpoledních hodinách ve kmenových třídách). Dále je možnost využití prostoru před školou, za školou, kde se nachází venkovní učebna a herní prvky. Pro ŠD je také k dispozici tělocvična, plně vybavená kuchyňka a dílny. Při vycházkách v okolí školy může ŠD využívat obecní hřiště a obecní sportovní areál.

Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Účastníci zájmového vzdělávání jsou pravidelně poučováni o zásadách bezpečného chování ve školní družině, ale i mimo ni. ŠD je vybavena lékárníčkou, jejíž obsah je pravidelně kontrolován a doplňován. Prostory a vybavení ŠD jsou v souladu s platnými hygienickými předpisy a bezpečnostními normami. Žáky v ŠD vedeme k dodržování pravidel osobní hygieny.

1.10 Tematické bloky

a) plán školní družiny – tematické bloky

PODZIM (září – listopad)

- seznámení s řádem ŠD, zařazení nových dětí do kolektivu, pomoc mladším, individuální rozhovory dle potřeby, společenské hry dle výběru dětí, volné hry a kreslení, práce s dětskými časopisy, poslechy pohádek, vycházky s hrami v okolí školy, závodivé hry na hřišti a hry v tělocvičně
- pozorování přírody, sběr přírodnin, rozlišování stromů, odlet ptáků, příprava přírody na zimu
- práce se stavebnicemi, výrobky z přírodnin, vystřihovánky, malování listů, hry s barvou, barvy v oblékání
- závodivé hry, hry s míčem, zdolávání překážkové dráhy, rozvoj fyzické zdatnosti a dovednosti
- chutě podzimu – ochutnávka ovoce a zeleniny, vitamíny a zdravá výživa
- udržovat pořádek ve školní tašce a na svém místě, správné hygienické návyky, sebeobslužné činnosti, didaktické hry, příprava na psaní domácích úkolů u dětí, které jsou v ŠD po 15 hod. a pak odchází ještě na zájmový kroužek

ZIMA (prosinec – únor)

- připomenutí řádu ŠD, hry dle vlastního výběru dětí, rozhovory s dětmi, stolní společenské hry, práce s knihou a časopisem, krátké video – pohádky, vycházky, masopust, maňáskové divadlo
- příprava vánoční výzdoby, symbolických dárků, vánočních přání, ozdob, sestavování prostorových staveb, kreslení zimní přírody, novoroční přání, kreslení do sněhu, stavby ze sněhu, masopustní masky
- vycházky, stopy ve sněhu a jejich rozlišování, druhy ptáků u krmítek, co dělají v zimě (ryby, žáby, myši ...), péče o domácí zvířata
- překonávání přírodních překážek, klouzání, sáňkování, bobování, soutěživé hry v tělocvičně, vánoční turnaj – kuželky
- příprava vánoční besídky, puzzle, domino, pexeso, péče o učebnice a sešity, úprava oděvu, pořádek v osobních věcech, pečlivost, oblečení s ohledem na bezpečnost dopravy
- výroba dárečků k zápisu do 1. třídy

JARO (březen – květen)

- opětovné připomenutí řádu ŠD, četba z knih a časopisů, hry dětí dle vlastního výběru, putování s ..., šeptání s Kašánkem, vyprávění, hádanky, kvízy, poslech pohádek a příběhů z knih, které si děti přinesou
- Velikonoce – lidové zvyky
- vycházky, poznávání světových stran, výstavba přírodnin, mláďata, pozorování stromů a keřů, druhy listnatých a jehličnatých stromů, bába Kořenářka
- malování na chodník, dárek pro maminku, kreslení námětů z přírody, velikonoční výzdoby, kresba „Naše rodina“, ilustrace pohádek, textilní koláž, obtisky
- závodivé hry na hřišti, hry s míči, švihadly, turistická vycházka (indiánský svět), hry v okolí školy (panák, guma)
- doplňovačky, domácí úkoly, křížovky

LÉTO (červen)

- předcházení úrazů, ochrana před slunečním zářením, vycházky do přírody, hry dle vlastního výběru, dramatizace pohádek
- herbář rostlin, pozorování v přírodě, kreslení a malování na téma „louka“, jaké nám hrozí nebezpečí v přírodě, chování v přírodě a její ochrana
- výrobky z přírodnin, vystřihovánky, hračka kamarádovi
- atletická soutěž, delší vycházky, míčové hry, švihadla, obruče
- rozvíjení smyslů – poznej podle chutě, hmotu, vůně

- didaktické hry, procvičování znalostí dětí, hádanky

b) týdenní projekty (2 verze)

Školní vzdělávací program bude mimo jiné uskutečňován v týdenních projektech, které se přesunou do pohádkové říše. Nenásilnou formou se budou žáci postupně seznamovat s úkoly danými školním vzdělávacím programem.

Na plánování projektů a týdenních plánů se budou pod vedením vychovatelky aktivně podílet i děti svými náměty a požadavky a to s ohledem na složení žáků. Průběžně během celého školního roku tedy mohou být navrženy a uskutečněny další projekty.

Název projektu	Cíl	Průřezová témata
Když se chce, tak to jde	- vyzvednout snahu o docílení co nejlepších výsledků ve všech oblastech činnosti a snaha něco dokázat, zlepšit se a překonat sám sebe	OSV 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 VDO 1, MkV 2
Odvážnému štěstí přeje 10	- seznámení s různými zvyky souvisejícími s obdobím kolem „dušiček“ a skutečností, že se člověk bojí hlavně neznámého	OSV 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, VMS 1; MkV 1, 2; MV 1, 2
Nejraději mám ...	- učit se vnímat a sám vytvářet „krásno a milo“, citlivě vnímat krásu v umění, v přírodě a ve vztazích	OSV 1, 4, 5, 7, 8; MkV 1, 2
Líná kůže málo zmůže	- hry a soutěže na sněhu a ledu s důrazem na bezpečnost překonávání překážek	OSV 1, 2, 7
Z pohádky do pohádky	- nejen poslech pohádek, ale i aktivní „hraní“ rozvíjí dovednosti dětí. Pohádkové postavy motivují děti k lepším výkonům, součástí týdne je i masopustní rej	OSV 1, 3, 5, 7; MV 1, 2
Poradím si v každé situaci	- prostřednictvím přehrávaných situací se děti seznamují a hledají řešení, jak si poradit s problémy a nebezpečnými situacemi	OSV 1, 4, 5, 7, 8; MkV 1, 2

Zdroje:

Informatorium 3 – 8 (časopis pro výchovu)

Bennettovi S. a R.: 365 zábavných činností bez televize, Portál, Praha 2000

kol. autorů: Hry na přírodu a s přírodou, Mladá fronta, Praha 1986

Pavelka, R.: 61 nejlepších her – uvnitř, MC nakladatelství, Brno 1999

Pavelka, R.: 69 nejlepších her pro děti – venku, MC nakladatelství, Brno 1998

Kohlová, M.: 200 výtvarných činností, Portál, Praha 1996

Smrčkovi M. a L.: Hrajeme si se zvířátky, Albatros, Praha 2004

kol. autorů: Cvičíme s malými dětmi, Portál, Praha 1998

Pausewangová, E.: 100 her k rozvoji tvořivosti v předškolním a mladším školním věku, Portál, Praha 1995

c) akce organizované školní družinou pro žáky 1. stupně

1. výtvarné soutěže – říjen a březen

2. karneval – únor

Zveřejnění školního vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program školní družiny vydává ředitel a zveřejní ho na přístupném místě ve školském zařízení a na webových stránkách školy. Do ŠVP může každý nahlížet a pořizovat si z něj výpisy a opisy anebo za cenu v místě obvyklou může obdržet jeho kopii.

Platnost dokumentu od 1. září 2024.

